

27 AUG 2013

Kulturdepartementet
Postboks 8030, Dep.
0030 OSLO

Vår ref. :
OGHS/13/852-2/022

Saksnr. :
13/852

Deres ref. :
Gjøvik,
23.08.2013

HØRING - NOU 2013: DET LIVSSYNSÅPNE SAMFUNN FRA GJØVIK KOMMUNE

Gjøvik kommune viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 11. februar 2013, der vi inviteres til å komme med synspunkter på utredningen

NOU 2013: 1 Det livssynsåpne samfunn.

Gjøvik kommune har primært valgt å uttale seg om de forslag som direkte berører kommunen.

Gjøvik kommune er positiv til initiativet om å få en helhetlig vurdering av tros- og livssynspolitikken i Norge. Grunnlovsendringene aktualiserer en bred gjennomgang av juridiske, økonomiske og andre rammebetingelser for all tros- og livssynsutøvelse, også ut over forholdet til Den norske kirke.

Gjøvik kommune anerkjenner de grunnleggende premissene om tros- og livssynsfrihet og de menneskerettslige forpliktelser i forhold til religionsfrihet og ikke-diskriminering

Konklusjon:

Gjøvik kommune

- **Hilser med glede velkommen "Det livssynsåpne samfunn", også som erstatning for det "livssynsnøytrale" samfunn.**
- **Ønsker at staten skal føre en aktivt støttende tros- og livssynspolitikk.**
- **Anerkjenner prinsippene om trosfrihet, aksept av at alle må tåle bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis og større grad av likebehandling av ulike tro.**
- **Går i mot utvalgets innstilling om å overføre gravferdsforvaltningen fra fellesråd til kommune.**

- **Det må i framtida kunne aksepteres en saklig forskjellsbehandling til fordel for minoriteter og majoriteter innen tros- og livssynsspørsmål, herunder gis statlige tilskudd til å opprettholde kirker i de enkelte kommuner.**

Det livssynsåpne samfunn.

Gjøvik kommune er glade for introduksjonen av Norge som et livssynsåpent samfunn. Det gir uttrykk for en åpen og inkluderende holdning i møte med alle menneskers tro og livssyn. Det imøtekommer og respekterer at ulike livssyn er en viktig og naturlig del av livet, og gir signal om at dette kan praktiseres åpent. Vi leser det også som en gledelig melding om at man nå gravlegger det uholdbare uttrykket *livssynsnøytralt* samfunn. Vi tror begrepet *et livssynsåpent samfunn* kan bli et viktig bidrag og godt grunnlag for at mennesker kan leve sammen med ulik tro og livssyn.

Prinsippene.

Gjøvik kommune registrer de 8 prinsipper som ligger til grunn for utredningen. De oppleves som sentrale og gode. Vi mener det er svært avgjørende i framtida at staten skal drive en aktiv støttende og ikke-diskriminerende tros- og livssynspolitik, og herigjennom også beskytte trosfriheten for alle borgere. Vi er videre glade for, og enige i, prinsipp 8 om at *alle bør akseptere å bli eksponert for andres tros- og livssynspraksis i det offentlige rom*. Vi kan se for oss at dette kan bli krevende i enkelttilfeller, men det er en øvelse vi som samfunn har godt av, og som vil bringe oss videre som et folk som aksepterer tro og livssyn som en del av livet og hverdagen.

Gjøvik kommune mener utvalget har strukket likebehandlingsprinsippet vel langt. Vi vil peke på to forhold som vi ber om at blir vektlagt i det videre arbeid:

Kirkebygg.

Ikke minst av hensyn til kirkebyggene utover det ganske land må prinsippet om likebehandling nyanseres. Det blir etter vår oppfatning feil om man ser på kirkebygg som et forsamlingslokale for Den norske kirkes aktivitet alene. Kirkebygg er i vår kommune, og de fleste steder, et ritested, gir identitet, er et symbolbygg og et kulturminne, også for ikke-medlemmer av Den norske kirke. Kirkebyggene er samtidig noen av Norges viktigste kulturminner og samling av kunst, håndverk og bygningshistorie. For å sitere fra Kulturutredningen (Engerutvalget): *"Kirkebyggene er sentrale kulturarvbærende arenaer som utvalget regner som en del av den kulturelle grunnmuren"*. Vi deler Engerutvalgets syn, og understreker at dette må innebære at staten også i framtida tar et særlig ansvar for disse byggene, selv om det bryter med likebehandlingsprinsippet.

Gjøvik kommune har ved flere anledninger benyttet seg av rentekompensasjonslån. Vi vil mene at slike og lignende ordninger fra staten side må til, for at vi kan ta vare på de kulturskatter som kirkebyggene representerer.

Gravferdsforvaltning.

I kapitel 18 i utredningen foreslår utvalget at den offentlige gravferdsforvaltningen skal overføres fra Den norske kirke til kommunen. Det offentlige gravferdstilbudet blir i gravferdsloven 1996 lagt til kirkelige fellesråd, og Stortinget vedtok så sent som i 2011 endringer i loven for å imøtekomme et større mangfold i gravferdsskikker mv. Stortingsforliket i 2008 og endringer i gravferdsloven i 2011 bekreftet at det offentlige gravferdsansvaret fortsatt skal ligge hos kirkelige fellesråd.

Utvalget bekrefter at Den norske kirke har utført sitt gravferdsansvar på en god måte, også overfor de med annen tro eller livssyn. I utredningen framkommer ingen kritikk av at kirken har misbrukt sin gravferdsmyndighet overfor annerledes tro og livssyn. I det lovpålagte møte med andre tros- og livssynssamfunn i Gjøvik kommune, er det heller ikke framkommet noen slik kritikk, tvert om, man har gitt uttrykk for at tjenesten har blitt utført med kvalitet og respekt.

Utvalget konkluderer likevel – rent prinsipielt – at ordningen skal overføres fra fellesråd til den "nøytrale" kommune. En "nøytral" kommune framsettes som en forutsetning for et likeverdig tilbud overfor et livssynsmessig mangfold.

Gjøvik kommune beklager at utvalget på dette punkt er blitt mer opptatt av hvilken instans som skal forvalte tjenesten enn innhold og kvalitet i den samme tjenesten.

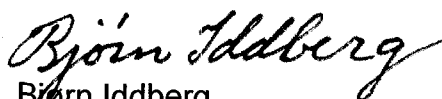
I forbindelse med drøftingen av bruk av hodeplagg og religiøse symboler argumenterer utvalget som følger: *" Videre kan en presisere at det for ulike yrkesgrupper i offentlig tjeneste først og fremst er utdanning, formelle kvalifikasjoner, yrkesetikk, arbeidsinstruks, arbeidsmiljø og den enkeltes innsats som skal ivareta den upartiske, likeverdige og ikke-diskriminerende utøvelsen av rollen. Ved brudd på prinsipper om upartiskhet, likebehandling og ikke-diskriminering er det disse faktorene som svikter, ikke et klesplagg som påvirker utøvelsen av rollen."*

Vi vil mene at den samme argumentasjon må gjelde for utøvelse av en offentlig gravferdstjeneste, der det riktignok ikke handler om klesplagg, men hvem som er formell arbeidsgiver for "gravferdskonsulenten i kommunen", rådmann eller kirkeverge.

Gjøvik kommune mener at praktisk dialogarbeid, slik det ofte skjer i forbindelse med gravferd og forberedelse til dette, viser en god vei for en framtidsrettet måte å leve i et livssynsmangfoldig samfunn. Vi mener at når tro møter tro blir ofte resultatet god dialog og gjensidig respekt, ikke spenning og konflikt.

Vi tillater oss også å peke på at utvalget ikke har gjort noen oppstilling av konsekvensene av sitt forslag. I Gjøvik kommune ser vi at de personellmessige, økonomiske, eiendomsmessige og faglige konsekvenser kan bli betydelige ved en overføring av gravferdsforvaltningen fra fellesråd til kommunen. Vi vil således gå imot utvalgets innstilling, og det må i alle fall være slik at det må kunne inngås avtaler lokalt om hvordan gravferdsforvaltningen skal ivaretas i den enkelte kommune.

Med hilsen

Bjørn Iddberg
ordfører